

INFORMACIJA O SISTEMU AZILA U CRNOJ GORI

Vlada Crne Gore je na sjednici od 7. marta 2013. godine, razmotrila Informaciju o sistemu azila u Crnoj Gori i u vezi sa istom donijela sljedeće zaključke:

- da Ministar rada i socijalnog staranja formira Operativni tim koji će koordinirati radom državnih organa uključenih u sistem azila, identifikovati eventualne probleme, davati preporuke, te o tome periodično izvještavati Vladu;
- da Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo prosvjete, donesu nedostajajuća podzakonska akta;
- da Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Uprava za zbrinjavanje izbjeglica preduzmu mjere na jačanju administrativnih kapaciteta Centra za tražioce azila, kroz povećanje broja službenika i namještenika i sprovođenja obuke zaposlenih, za rad na poslovima zbrinjavanja tražilaca azila;
- da Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Uprava za zbrinjavanje izbjeglica i Direkcija javnih radova da u okviru svojih nadležnosti, u saradnji sa drugim nadležnim organima, preduzme sve neophodne aktivnosti za stavljanje u funkciju Centra za tražioce azila;
- da Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Uprava za zbrinjavanje izbjeglica preduzme aktivnosti u cilju povećanja smještajnog kapaciteta Centra za tražioce azila u Spužu, u odnosu na projektovani kapacitet.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je, u cilju realizacije zaključaka, preduzelo sljedeće aktivnosti:

Ministar rada i socijalnog staranja je formirao Operativni tim koji će koordinirati rad državnih organa uključenih u sistem azila. Operativni tim čine predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, Ministarstva prosvjete, Ministarstva pravde, Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, Uprave policije i kancelarije UNHCR-a u Podgorici.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je pripremlilo nacрте podzakonskih akata iz svoje nadležnosti, kojim će se urediti način ostvarivanja prava iz člana 29,44,55 i 60 Zakona o azilu i dostavilo UNHCR-u radi davanja komentara, nakon čega će isti biti donešeni od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Na predlog Ministarstva rada i socijalnog staranja, Vlada Crne Gore je donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva rada i socijalnog staranja - Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, kojim je, pored ostalog, utvrdila broj i

kvalifikacionu strukturu službenika i namještenika za potrebe vršenja poslova zbrinjavanja tražilaca azila i izbjeglica.

U toku je tehnički pregled na Centru za tražioce azila koji vrši Republički zavod za urbanizam i projektovanje. Po većem dijelu faza tehnički pregled je izvršen i nalaz je pozitivan. U najskorije vrijeme se očekuje okončanje tehničkog pregleda, što je preduslov za izdavanje upotrebne dozvole.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica je angažovala stručni tim koji će sačiniti analizu povećanja smještajnog kapaciteta Centra za tražioce azila u Spužu, sa predlogom mjera.

Kako je u periodu od januara do kraja juna 2013. godine zbrinuto 1052 tražioca azila, što je značajno povećanje u odnosu na prethodnu godinu, Operativni tim je detaljno analizirao postojeću situaciju u sistemu azila, sa posebnim osvrtom na tendenciju stalnog povećanja broja tražilaca azila. Posebno je zabrinjavajuća činjenica da određeni broj lica direktno dolazi u prostorije Ministarstva unutrašnjih poslova i traži azil, nakon što su nezakonito ušli u Crnu Goru, nezakonito boravili i kretali se na teritoriji Crne Gore određeni vremenski period. To ukazuje na činjenicu organizovane masovne pojave. Ostaje nejasno gdje se nalaze lica koja su bila tražioci azila u Crnoj Gori i kad napuštaju smještaj. U cilju suzbijanja ove pojave neophodno je da Uprava policije i Uprava za zbrinjavanje izbjeglica svakodnevno informišu da li su određena lica napustila Crnu Goru, kao i Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo rada i socijalnog staranja o vremenu napuštanja smještaja tražilaca azila.

Takođe, zabrinjavajuća je činjenica da, nakon okončanja postupka azila, kada su trebale biti sprovedene radnje od strane Sektora granične policije, shodno Zakonu o strancima, određeni broj bivših tražilaca azila je, nakon što je bio smješten u privremenom Prihvatnom centru Uprave policije, ponovo zatražio azil, dok je određeni broj ovih lica, nakon nezakonitog boravka u Crnoj Gori na nepoznatim adresama, takođe, po drugi put, zatražio azil u Crnoj Gori. Alarmantno je i zabrinjavajuće ponavljanje ovakvih slučajeva, kako s aspekta bezbjednosti, tako i sa ekonomskog aspekta, koji se ogleda u opterećivanju budžeta Crne Gore radi zbrinjavanja ovih lica (troškovi vođenja postupka, smještaja, ishrane, pružanja zdravstvene zaštite i dr). Ne smijemo zanemariti ni nizak nivo bezbjednosti samih službenika koji se bave zbrinjavanjem tražioca azila, s obzirom da se

kao tražioci azila pojavljuju i lica koja su psihijatrijski bolesnici, liječeni narkomani, lica sa kriminalnom prošalošću, lica sa vidljivim devijacijama u psihološkom statusu i sl.

Ekspertska misija koja obuhvata oblasti Poglavlja 23 i 24, održana u Podgorici u periodu od 22.04.2013.g. do 25.04.2013.godine, sa naglaskom na pitanje azila i migracija, dala je preporuke koje se odnose na zakonodavni okvir koji nije usklađen sa pravnom tekovinom EU Aki-jem, što ukazuje na što hitnije donošenje novog Zakona o azilu.

Praksa evropskih država pokazuje da se sistem azila nalazi u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Poštujući šengej kodeks i šengej procedure, azil se tiče bezbjednosti granice i ne može se odvojeno tretirati od pojma ilegalnog prelaska granice i organa koji vodi postupak.

Uvažavajući kompleksnost izložene situacije, kao i zvanične podatke relevantnih međunarodnih organizacija da u Grčkoj boravi oko 2,5 miliona ilegalnih migranata, realno je očekivati dodatano povećanje tražilaca azila u Crnoj Gori. Uzimajući u obzir činjenicu da je značajno manji broj tražilaca azila u državama iz okruženja, neophodno je sinhronizovati aktivnosti službi organa uključenih u sistem azila.

Shodno navedenom, a uvažavajući i značaj sistema azila u Poglavlju 24 (Pravda, sloboda i bezbjednost) u procesu pregovora sa Evropskom Unijom, značajno je obezbijediti veće razumijevanje i podršku nadležnih subjekata u Crnoj Gori, kako bi ovaj sistem funkcionisao na zadovoljavajućem nivou.

PRIJEDLOG MJERA

1. Uprava za zbrinjavanje izbjeglica da shodno Zakonu o azilu član 39 stav1 tačka 6 obavještava Ministarstvo unutrašnjih poslova o napuštanju smještaja tražilaca azila.
2. Uprava za zbrinjavanje izbjeglica i Direkcija za javne radove da ubrzaju neophodne aktivnosti za stavljanje u funkciju Centra za tražioce azila.